

Euroopan väestömaantiede 8-luokkalaisille

Tehnyt Mari Nykänen

Teemat:

Euroopan väestö (erityisesti EU-maat): väentiheys, harvaan ja tiheään asutetut alueet

Ikäpyramidit

Siirtolaisuus/ pakolaisuus

Tavoitteet:

Diagrammien ja kuvaajien tulkinta

Tiedonhankinta luotettavasta lähteestä

Uusien käsitteiden oppiminen

Padien käyttö

1. Johdatus teemaan keskustellen yhteisesti luokan kanssa:
 - a. Millainen on suomalainen väestö? Millaisia suomalaiset ovat?
 - b. Miten muut eurooppalaiset poikkeavat Suomen kansasta?
 - c. Mitä yhteistä on Suomen kansalaisissa ja muissa eurooppalaisissa?
2. Euroopan harvaan asutetut ja tiheästi asutetut alueet.
 - a. Oppilaat tulevat näyttämään hiirellä Google Earth -karttapalvelusta, missä asuu paljon ihmisiä (Etelä-, Länsi- ja Keski-Eurooppa, suuret kaupungit).
 - b. Oppilaat tulevat näyttämään hiirellä Google Earth -karttapalvelusta, missä asuu Euroopassa harvassa ihmisiä (Itä-Eurooppa, Pohjois-Eurooppa).
3. Oppilaat menevät Padeilla sivulle: http://europa.eu/index_fi.htm (EU:n viralliset sivut). Mene tilastot-välilehdelle ja sieltä valitaan Elinolot.
 - a. Tarkastele Iso-Britannian (Yhdistynyt Kuningaskunta) pinta-alaa (monesko se on diagrammissa) ja Suomen pinta-alaa. (I-B on 8 suurin ja Suomi 6).
 - b. Vertaile tämän jälkeen seuraavan diagrammin (ympyrädiagrammi) väestömääriä samojen valtioiden osalta. Mitä huomaat? (Suomessa vähän asukkaita, Briteissä paljon.)
 - c. Mitä tämä käytännössä tarkoittaa? (Väentheydessä eroja → keskustelua)
 - d. Missä muissa maissa on suuri väentiheys/ alhainen väentiheys? Miten asia suhteutuu alkuperäiseen ajatukseen. HUOM! Kaaviossa ei ole esitetty EU:n ulkopuolisia alueita esim. Venäjän Euroopan puoleista osaa.
 - e. Mitä ongelmia väentheyden käsitteeseen liittyy eli miksi se ei kerro koko totuutta valtiosta? (Väestö jakautunut valtion sisällä epätasaisesti jne.)
4. Oppilaat edelleen Padeilla ja sivulle: <http://www.globalis.fi/Maat/Italia> .
 - a. Mitä kuva esittää? (Ikäpyramidi)
 - b. Miten kuvaa/ kaaviota tulkitaan? (Ikäryhmät, sukupuolet, ikäryhmien osuus väestöstä jne. Kerrataan, miten kaaviota tulkitaan).
 - c. Ikäpyramidin alla on vuosiluvut ja siinä liikkuva palkki, jota siirtämällä voidaan tutkia ikärakenteen muutosta 1950-luvulta aina vuoteen 2100. Ulotetaan tarkastelu tässä tehtävässä vain 2040 vuoteen (sen jälkeen ennusteet epämääräisiä tässä kaaviossa). Oppilaat tarkkailevat muutosta ryhmissä (erityisesti vähentyvä syntyvyys, ikäänntyvien määrä ja uusien ”ikäryhmien” lisäys kaavioon, pyramidin muodon kehitys). Kootaan vastaukset taululle.

- d. Mistä muutokset ikäpyramidissa johtuvat (esim. lääketieteen kehitys johtanut siihen, että ikääntyviä entistä enemmän, samoin hyvä elintaso ja ravinnonsaanti; elämäntyylin muutos vähentänyt syntyvyyttä ...)
5. Väestön vanheneminen todellisuutta Euroopassa. Mistä Eurooppaan lisää ihmisiä, jos syntyvyys vähentynyt? Keskustelua muuttoliikkeestä: siirtolaisuus ja pakolaisuus. Käsitteet luokille uusia eli kirjoitetaan lyhyesti vihkoon:
- a. pakolainen= vasten tahtoaan muutamaan pakotettu (esim. sota)
 - b. siirtolainen= omaehtoisesti maahan muuttanut henkilö (esim. töiden takia muuttanut)

Seuraavalla tunnilla jatketaan siitä, miksi Eurooppa houkuttelee pakolaisia/ siirtolaisia ja Euroopan kansanryhmiä (erityisesti Balkanin alue).